

«Το παιδί μαθαίνει ακούγοντας μυστικές φωνές μέσα του. Μαθαίνει κάθε στιγμή, κάθε ώρα, την ώρα που πρέπει, όπως αυτό από μόνο του μπορεί να μάθει. Εμάθαινα από όλα, από τη φύση από τη διαγωγή των ανθρώπων. Αισθανόμουν πως ο καθένας θέλει ιδιαίτερη ανατροφή, ιδιαίτερη παιδεία, ανάλογη με τις κλίσεις του για να καρποφορήσει. Κι όμως μας αναγκάζουν να διατρέξουμε τη μακριά έρημο μιας συμβατικής παιδείας που απονεκρώνει απειράριθμες ψυχές. Από νωρίς αισθανόμουν την ανάγκη ενός παιδαγωγού που θα διάβαζε μέσα στην ψυχή μου και θα μπορούσε να με ποδηγετήσει.»

Ο Δημήτρης Πικιώνης με τα παιδιά του, Ινώ, Ίωνα, Τάσο και Πέτρο στην Αίγινα το 1937.

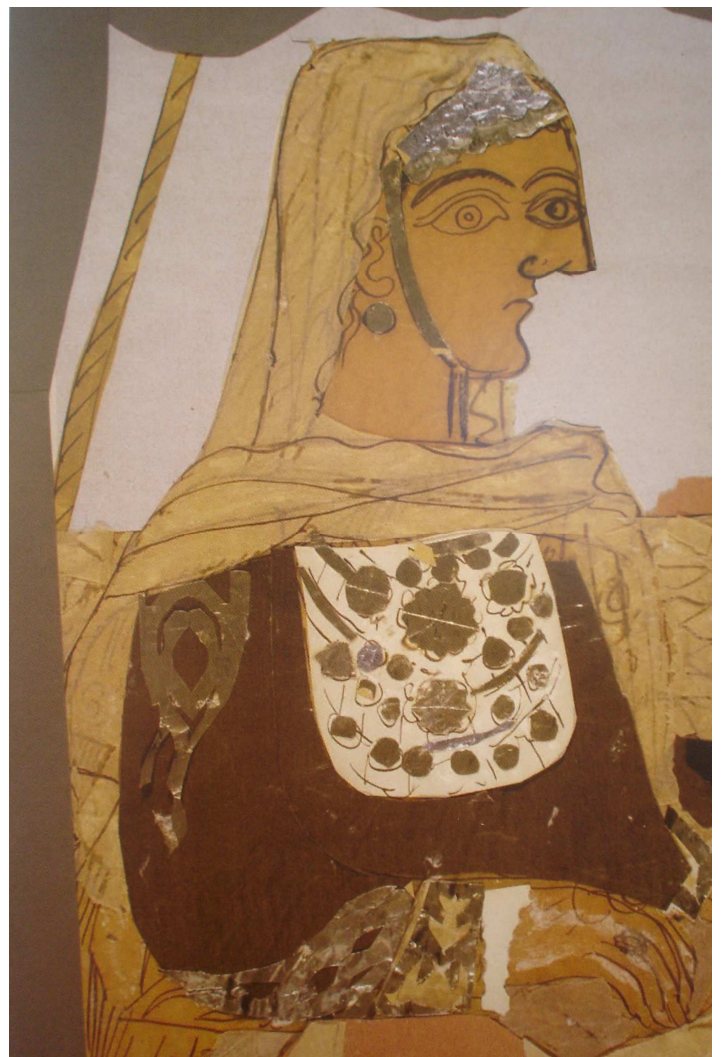

«Μόνο η κατανόηση των νόμων της τέχνης και των Σχημάτων της θα σ' οδηγήσει στην κατανόηση της λαϊκής-αυθόρμητης τέχνης του τόπου σου, και τότε η προσκόλλησή σου – από συναισθηματικούς λόγους – στη λαϊκή σου τέχνη, θα σ' οδηγήσει στην Τέχνη.

Πρέπει να 'μαστε ικανοί να ξεχωρίζουμε την Τέχνη σε καθετί...»

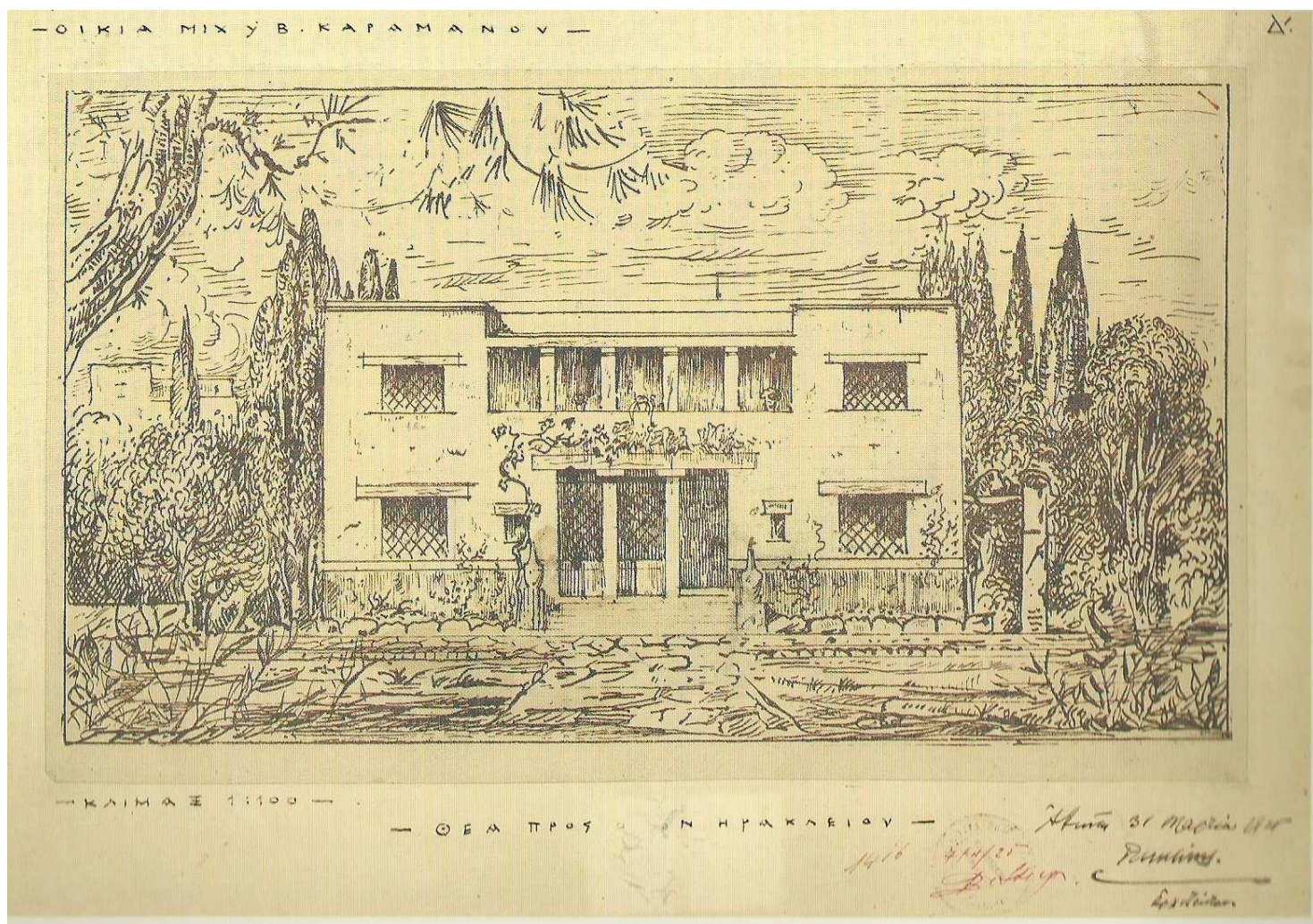
Δ. Πικιώνης

«Είχα φθάσει εις το συμπέρασμα ότι μεταξύ λαϊκών τινών μορφών της ελληνικής αρχαιότητος ως λ.χ. ενίων αρχαίων οικιών, υπάρχουν τινές, συγγενέσταται προς τας μορφάς της νεοελληνικής παραδόσεως και προσφέρονται εις μίαν σύγχρονον ερμηνείαν, αρκεί να γίνεταί τούτον εντέχνως...»

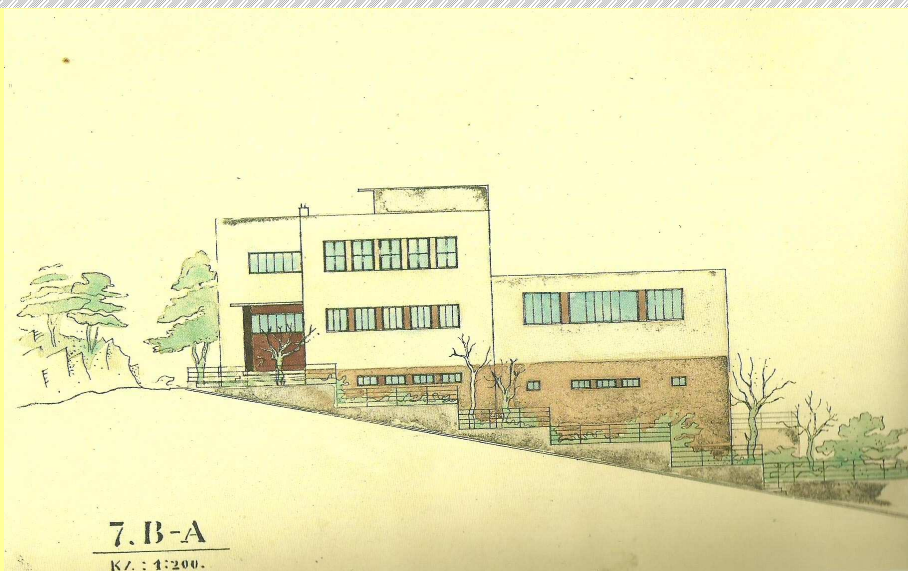
Δ. Πικιώνης

Το σπίτι Καραμάνου είναι μία ευρηματική και οργανωμένη αρχιτεκτονική έκφραση με κλασικιστικό, ελληνιστικό και μοντέρνο, πρωτομοντέρνο, για πιο σωστό λεξιλόγιο. Ένα έργο, πιστεύω, από τα πιο σημαντικά της εποχής του στην παγκόσμια αρχιτεκτονική σκηνή.

Δ. Φατούρος

14^ο Δημ. Σχ. Αθηνών «Δημήτρης Πικιώνης»

«Από της εποχής ταύτης σημειούται μία στροφή εις τας αισθητικάς μου αντιλήψεις...

Έργον του αρχιτέκτονος δεν είναι η εφεύρεσις εφημέρων μορφών, αλλ' η αποκάλυψις του αϊδίου αυτού σχήματος της παραδόσεως, υπό την μορφήν την καθοριζομένην από τας προϋποθέσεις του παρόντος...

Προεκτείνοντες την γόνιμον αρχήν της συνθέσεως των αντιθέσεων θα ελέγωμεν ότι το «διεθνικόν», όπερ εικονίζει την καλώς εννοουμένην συνεργασίαν των φυλών, οφείλει να συντεθεί μετά του «εθνικού», της εκδηλώσεως τουτέστιν της ιδιαιτέρας ατομικότητος εκάστης εθνότητος.

Το «λαϊκόν» επίσης, όπερ είναι ο φύλαξ της της παναρχαίας ουσίας της εθνότητος, διαφυλάττον ταύτην εν πρωτογόνω μεν αλλ' αγνοτάτη καταστάσει, μακράν ούτως ειπείν των ακμών και των παρακμών της επισήμου τέχνης, το λαϊκό τούτο με την αγνοτικήν και ενστικτώδη σοφίαν του οφείλει να συντεθεί προς την επιστήμη και σοφίαν της προηγμένης τέχνης...»

Δ. Πικιώνης

«Το «Ξενία» των Δελφών εδράζεται σε βραχώδες έδαφος.

Η αρχική τοπογραφία του εδάφους δεν αλλοιώθηκε.

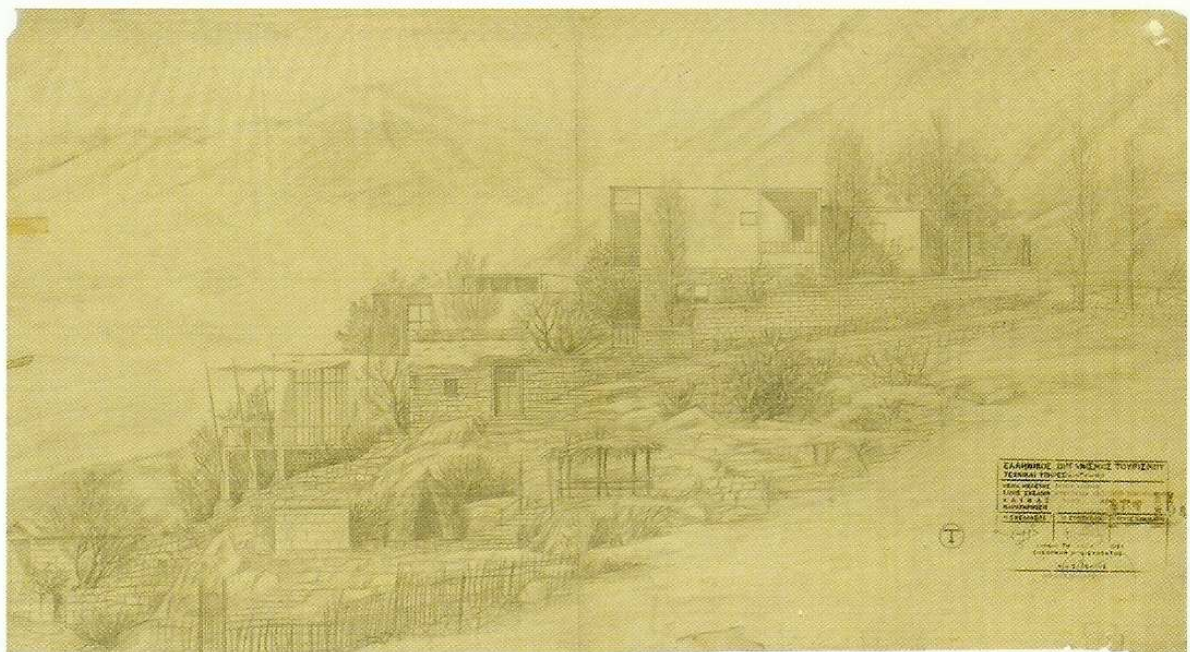
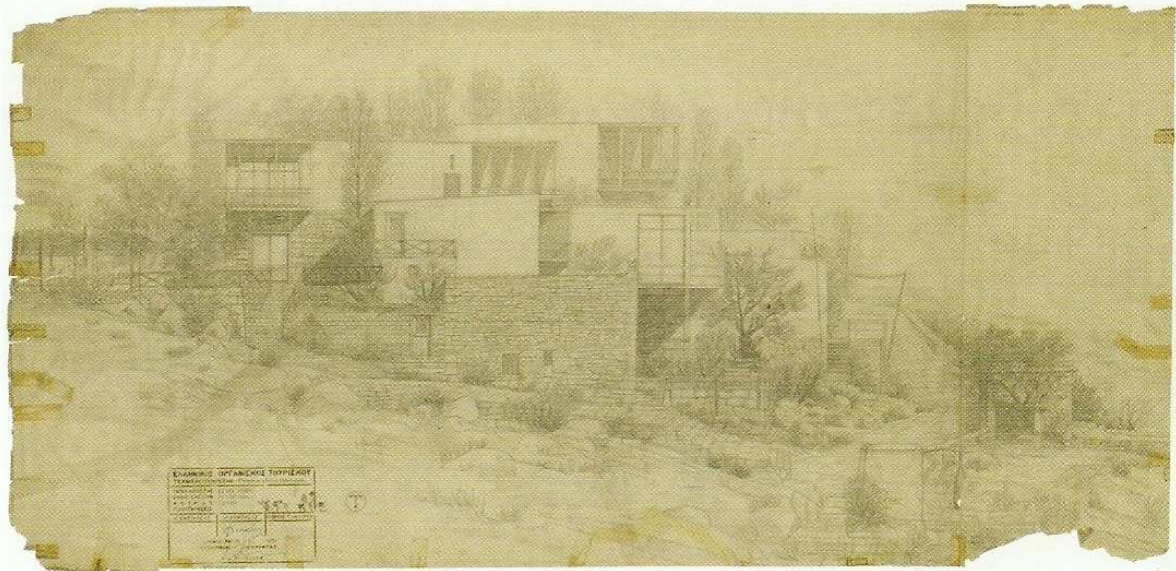
Οι όγκοι του ξενοδοχείου, τεμαχισμένοι σε ομάδες

δύο έως πέντε δωματίων

απλώνονται χαμηλά πάνω στο έδαφος,

όπως μια παραδοσιακή γειτονιά στα βουνά της Ρούμελης.»

Αλ. Ν. Παπαγεωργίου

«Ο Πικιώνης δεν απέφυγε την εποχή του,
αλλά αναζητούσε τρόπους
ώστε τα επιτεύγματά της να μετουσιωθούν
και να εγγραφούν
μέσα στις ζωντανές ακόμα
μορφοπλαστικές δυνατότητες του τόπου...»

Αλ. Ν. Παπαγεωργίου

Οικία Ποταμιάνου, Φιλοθέη (1953-55)

Διαμόρφωση των χώρων γύρω από την Ακρόπολη και τον λόφο του Φιλοπάππου
(1954-1958)

«Ότι το προκείμενον έργον δεν είναι μηχανικόν,
διαλαμβάνον κοινώς παραδεδεγμένας κατασκευάς,
ων η εφαρμογή είναι γνωστή και τρεχούσης φύσεως,
αλλ' ότι είναι ουσιωδώς καλλιτεχνικόν,
εμπεριέχον πολλήν χειρωναξίαν,
ουδείς, βεβαίως δύναται να το αμφισβητήσει...»

Δ. Πικιώνης

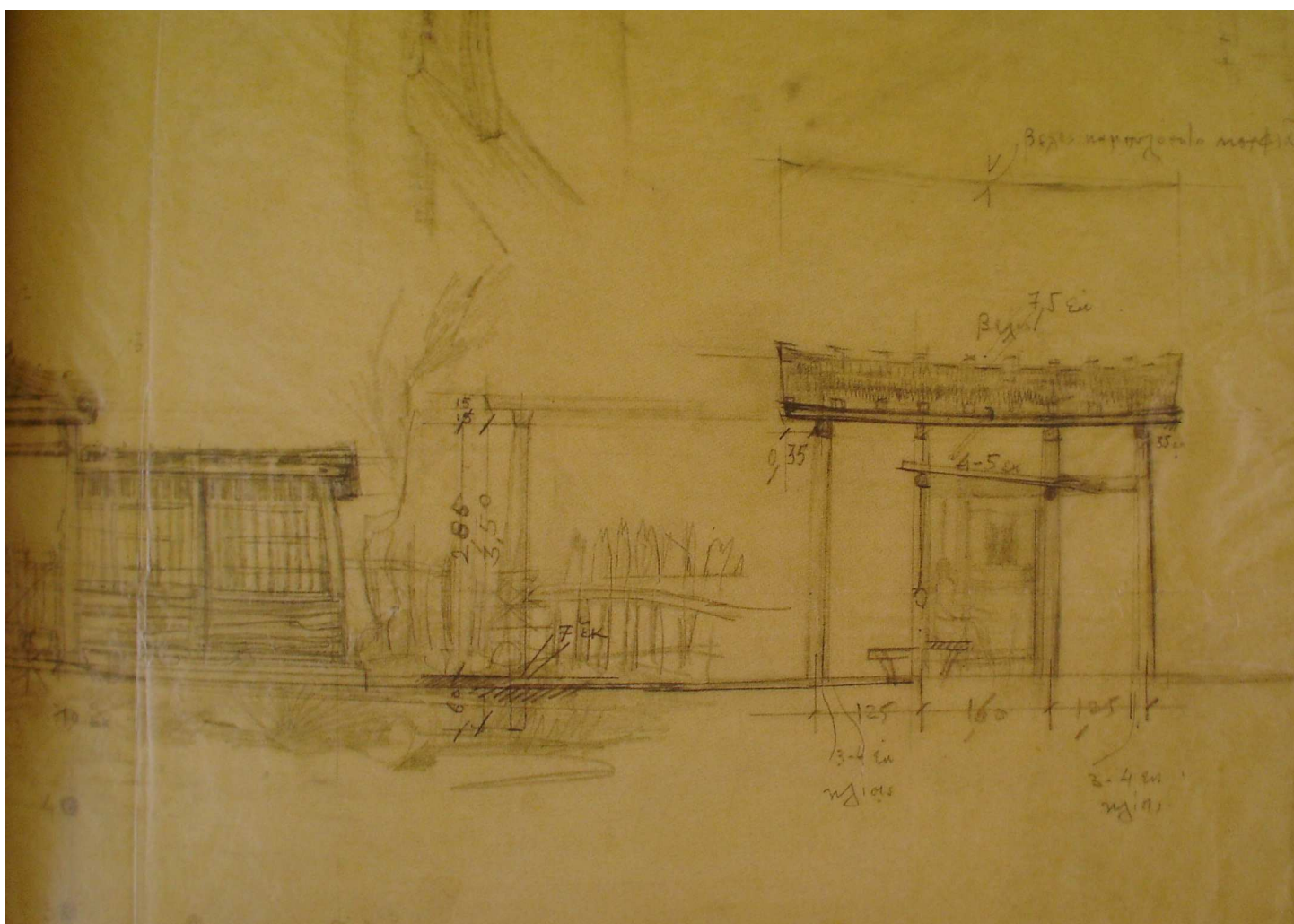

«Θα ήθελα ακόμα να πω δυο λόγια για τον παιδικό κήπο
της Φιλοθέης...

Η κυρίαρχη μέσα μου αίσθηση ήταν να αναχθώ
εις την μία και αδιαίρετη παράδοση του κόσμου.

Είχα πρώιμα διίδει την παγκόσμια ενότητα της
τη μία και αδιαίρετη σε όλο τον πλανήτη. Ήθελα να
αναχθώ σ' αυτήν...»

Δ. Πικιώνης

«Η φύση πρέπει να γίνει τέχνη...

Οι αρχαίοι στάθηκαν μεγάλοι δάσκαλοι σε τούτο.

Επάνω στην Ακρόπολη δεν διανοήθηκαν ποτές να
εξαφανίσουν το πλούσιο σε

αισθητικά συναισθήματα έδαφος.

Ο Παρθενώνας εγείρεται πάνω στο βράχο,

απάνω του είναι σκαλισμένη η πρώτη βαθμίδα του
στυλοβάτη.

Έτσι γίνεται η μετάβαση από τη φύση στην τέχνη...»

Δ. Πικιώνης

Το 14^ο Δημ. Σχολείο Αθηνών «Δημήτρης Πικιώνης» στη φάση των εργασιών.

«Κάποιος είπε σωστά πως απ' την υπεύθυνη στάση μας

ανάμεσα Ανατολής και Δύσης

θα εξαρτηθεί η πορεία του Ελληνισμού.

Θα προσθέσω: κι από την αρμόδια σύνθεση των αντιθετικών
ρευμάτων σε μια νέα μορφή.»

Δ. Πικιώνης

«Τη νέα εποχή την ανοίγουν εκείνοι οι καλλιτέχνες,
αρχιτέκτονες, γλύπτες ή ζωγράφοι
που οι προσπάθειές τους αποβλέπουν
εις την ανασύσταση του καθολικού αισθητικού σχήματος της εποχής μας·
άθλος που θα μας κάνει ικανούς να ξεπεράσουμε
τις κατώτερες μορφές του νατουραλισμού και ρεαλισμού,
και θα μας φέρει στην ουσία της τέχνης»

Δ. Πικιώνης

Ο Πικιώνης χρησιμοποίησε τα υλικά —φυσικά η τεχνητά, παραδοσιακά ή σύγχρονα— με μια νοοτροπία χειροτεχνική. Το υλικό τον οδηγεί, καθώς και ο μάστορας που το χειρίζεται. Γι' αυτό εξηγεί πάντα ΤΙ θέλει να κάνει κι όχι ΠΩΣ θα το κάνει, αφήνοντας τους συνεργάτες του να πάρουν πρωτοβουλία — που πάντα ήλεγχε—. μετατρέποντάς τους έτσι σε ουσιαστικούς συντελεστές του έργου.»

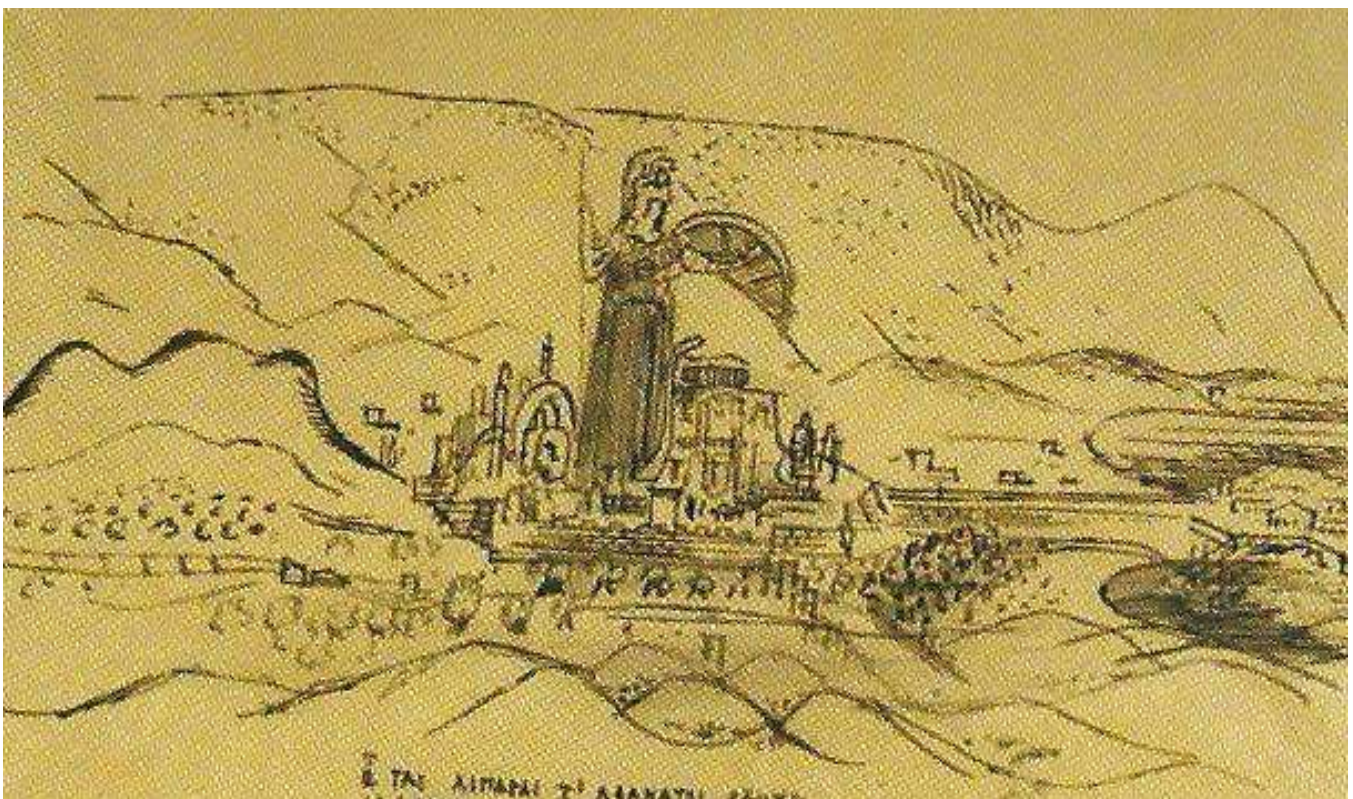
Δ. Αντωνακάκης

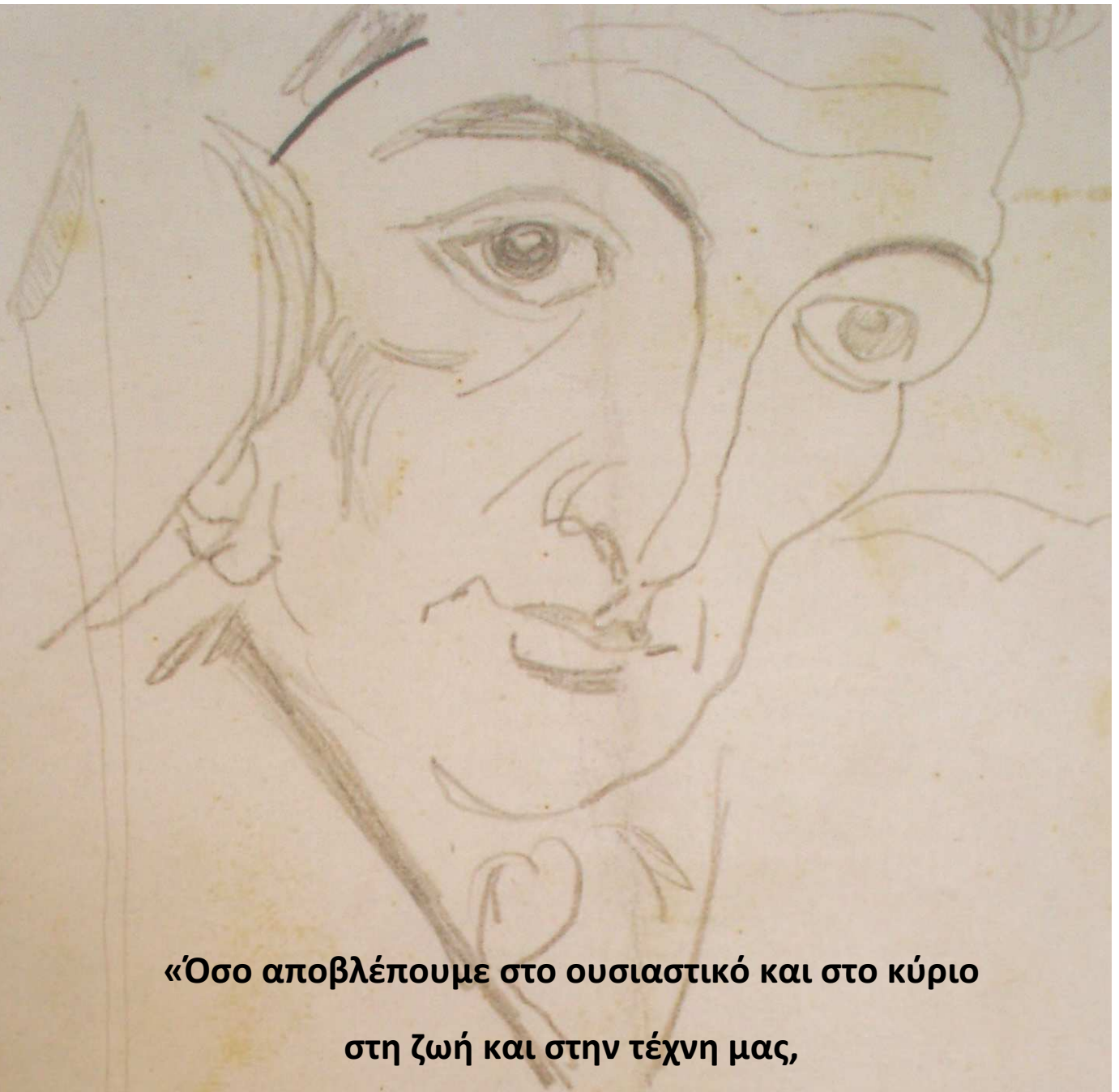

«Το αττικό τοπίο, μου έλεγε κάποτε (ο Πικιώνης),
το θεωρώ το πλαστικότερο του κόσμου,
τη μήτρα της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής.
Τη μήτρα της μεγάλης τέχνης.»

Τζούλιο Καΐμη

**«Όσο αποβλέπουμε στο ουσιαστικό και στο κύριο
στη ζωή και στην τέχνη μας,
τόσο ρίχνουμε ρίζες στο γνήσιο είναι μας,
εξασφαλίζοντας έτσι την παραδοτική συνέχεια.
Αλλιώς δουλεύουμε στο μεταβλητό και στο εφήμερο,
και καταλύουμε έτσι
τη σχέση του σήμερα και του αύριο με το χθες,
Δηλαδή την ιστορική μας μνήμη.»**